

Izhaja
vsak mesec enkrat.

—
Uredništvo in uprav-
ništvo je v Sedni
ulici št. 4.

MOJ DOM

Oglašje se računa po
posebnem ceniku.

Tiska tiskarna Makse
Hrovatin v Ljubljani.

Odgovorni urednik:
Ivan Prelih.

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 6.

Ljubljana, 18. junija 1925.

Leto V.

Vsem posestnikom iz cele Slovenije!

V zadnji številki »Mojega doma« smo stvarno in s številkami dokazali, kako visoko obremenitev smo dobili hišni posestniki v novih zadnjih dvanajstlinah. V Ljubljani znaša državni davek z državnimi pribitki okroglo 60% prejete najemnine, v nekaterih občinah v Sloveniji pa z vsemi dokladi vred nad 100% najemnine, tako da bodo morali hišni posestniki še nekaj iz svojega doplačati zato, ker oddajajo v svoji hiši stanovanje v najem. Te razmere niso za posestnike samo obupne in nezno, temveč

krivične,

nezdave ter morajo dovesti največje in najvestnejše davkoplačevalce v propast in demoralizacijo. Ta prekomerna davčna obremenitev pa je tembolj krivična in neopravičljiva, ker so hišni posestniki kakor tudi drugi davkoplačevalci v drugih pokrajinah naše države mnogo nižje obremenjeni, kar opravičeno vzbuja nevoljo in škoduje prepotrebemu bratskemu sporazumu naše mlade države.

Mesto olajšav so zadnje proračunske dvanajstine prinesle novo nepričakovano in previsoko obremenitev.

Dvanajstine za nadaljne mesece pridejo v prihodnjih dneh v Narodni skupščini v sklepanje in ker nikakor ne moremo dopustiti, da bi se z davkoplačevalci v Sloveniji postopalo na podlagi dvanajstin, ki se predlagajo in odglasujejo

brez pravega razumevanja

za naše potrebe in plačilazmožnosti naloženih davčnih bremen, zato sklicuje Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov v sporazumu z drugimi pridobitnimi organizacijami v Sloveniji

velik protestni shod

v nedeljo 21. junija t. l. ob 10. uri dop.
v veliki dvorani hotela „Union“ v Ljubljani

z dnevnim redom:

1. Protest proti v zadnjih dvanajstlinah sklenjenih davčnih bremenih.
2. Protest proti 30% državnemu pribitku na hišno - najemninski davek in previsoki davčni obremenitvi hišne posesti.
3. Zahteva po spremembi lestvice dohodninskega davka.
4. Zahteva po takojšnji pravični davčni reformi in enakomerni razdelitvi davčnih bremen.
5. Položaj in stališče posestnikov, industrijalcev, trgovcev in obrtnikov kot davkoplačevalcev.
6. Slučajnosti.

Pridite na ta protestni shod hišni in zemljiški posestniki, kakor tudi industrijalci, trgovci in obrtniki iz vseh mest in krajev Slovenije.

Vsak večji kraj mora biti na shodu zastopan po velikem številu davkoplačevalcev. V vsakem kraju naj se takoj ustanove odbori, ki prevzamejo agitacijo za častno udeležbo iz dotičnega kraja.

Agitirajte pri vseh davkoplačevalcih, da bo udeležba ogromna, ker le z močnim nastopom in odločno voljo bomo pokazali svojo moč in dosegli uspeh. Na tisoče in tisoče nas je, ki krivično trpimo, a nismo več voljni obupno stanje nadalje prenašati, da bi plačevali na davkih več, nego dobimo na dohodkih.

Nobenega izgovora, nobenega opravičila, temveč vsi na shod.

Odbor.

Kaj pravi novi stanovanjski zakon?

Po dolgem odlašanju, premišljevanju in krpanju je končno Narodna skupščina odobrila v zadnjih urah pred potekom veljavnostičasne uredbe stanovanjski zakon, o katerem se je toliko govorilo in pisalo. Vsi so z zanimanjem pričakovali, kako se bo prav za prav začasno rešilo to velevažno vprašanje. Priznati moramo, da je hišnim posestnikom ta stanovanjski zakon prinesel nekaj olajšav, da pa še daleko ni to, kar nam je zagotovljeno po državnih Ustavi. S tem zakonom se še vedno zametuje princip in podira temelj privatne lastnine ter se že iz tega vzroka ne moremo z zakonom zadovoljiti in ga bomo pobijali toliko časa, dokler se bo našo lasnino omejevalo s kakšnim izjemnim zakonom. Kaj torej v glavnem določa novi stanovanjski zakon, ki je stopil v veljavo 15. maja 1925 in velja do 1. novembra 1926. Jasno je torej, da morajo najemniki povišanje najemnin plačati od 16. maja 1925 dalje in naknadno poravnati diferenco za pretečeno dobo odnosno za tekoče četrtletje. Samo za poslovne prostore, lokale in vse nezaščiteni najemnike je povišati stanarino že s 1. majem t. l., kakor je to izrecno določeno v členu 82 stan. zakona.

Novi stanovanjski zakon deli stanovanja in najemnike v dve vrsti, v zaščiteni in nezaščiteni, torej one, kateri ne spadajo več pod zaščito stanovanjskega zakona. Nezaščiteni so tudi vsi lokali, to je vse pisarne, seveda tudi državni uradi, če se nahajajo v privatnih hišah, dalje vsi poslovni prostori, kakor trgovine, obrti, delavnice itd. Nezaščiteni so kakor do sedaj tudi nadalje vse nove stavbe in nova nadstropja, postavljena na stari hiši. Nezaščiteni so hiše invalidov in vdov, katerih možje so padli v vojni ali umrli zaradi vojne, ali nimajo niti druge imovine razen invalidske podpore in pokojnine. Končno je izven zaščite eno stanovanje v taki hiši malega lastnika, ki ima razen lastnikovo stanovanje največ še dve stanovanji, če nima lastnik razun hiše, pokojnine ali plače dru-

ge imovine. To določilo je zelo važno in marsikak posestnik bo sedaj izven zaščite ali pa bo imel nezaščiten vsaj jedno stanovanje v svoji hiši. Kdor ima taka nezaščiteni stanovanja, lahko najemniku odpove stanovanje za 1. november 1925, lahko pa obdrži tudi sedanjega najemnika in mu računi poljubno najemnino, vendar svetujemo, da se tudi v teh slučajih ne zahteva več kot 12 do 15 kratno povišanje v dinarjih ali 48 do 60 kratno v kronah one najemnine, ki se je plačevala meseca julija 1914. Če se takemu nezaščitenemu najemniku odpove in se isti izseli lahko gospodar vzame v to stanovanje kogar hoče in za katero ceno hoče, lahko pa obdrži tudi za sebe in ni treba novega najemnika prijaviti nobeni oblasti. — Ravno tako se lahko odpove za 1. november t. l. vse pisarne, lokale in druge poslovne prostore in zahteva poljubno najemnino, vendar tudi tukaj izrecno svetujemo in v interesu dobre stvari kakor tudi lažje likvidacije stanovanjskega vprašanja zahtevamo, da hišni posestniki tudi pri lokalih ne gredo z najemnino preko zlate valute, najvišje pa v posebno dobrih prostorih 15 kratno povišanje od leta 1914. Ravno tako priporočamo, da hišni posestniki tudi v poslovnih prostorih obdrže dosedanje najemnike in se ne dajo omamiti s kako začasno neprimerno visoko najemnino. S tem lahko nastane konkurs, lokal ostane prazen in izgubi prejšnjo vrednost in dobro ime.

Od najemnikov so nadalje nezaščiteni vsi odvetniki, notarji, zdravniki, dalje trgovci in obrtniki, ki delajo z več kakor enim vajencem, dalje so nezaščiteni vsi privatni nameščenci, ki imajo nad 3.000 Din mesečnih prejemkov in pa vsi nameščenci ne glede na dohodke onih podjetij in družb, ki imajo hiše za svoje nameščence. Tudi tem najemnikom se lahko najemnino poljubno zviša, a tukaj ni prizoročljivo iti previsoko, ker s temi stanovanji ne razpolaga hišni gospodar, temveč stanovanjsko sodišče, ki mora izpraznjeno stanovanje od dati kakemu zaščitenemu najemniku.

Hišni posestniki se opozarjajo, da se za vse nezaščiteni hiše, nezaščiteni stanovanja kakor za nezaščiteni najemnike pri odpovedih obračajo edino le na redno okrajno sodišče, ki postopa po prejšnjih predpisih o odpovedih stanovanj. V tem slučaju lahko proces dalje časa traja, a končno mora pravdo dobiti le posestnik, ker je v zakonu natanko določeno, da so navedeni najemniki nezaščiteni. Za zaščiteni najemnike pa se je posestnikom pri vseh odpovedih obračati na stanovanjsko sodišče, ki je ustanovljeno v Ljubljani skupno za mesto in okolico ter celi okraj, drugače pa pri vsakem sreskem poglavarstvu. Dveh stanovanj ne sme nihče imeti samo v istem kraju, lahko pa v dveh različnih krajih, torej tudi v eni občini, če jih rabi z ozirom na njegove gospodarske prilike.

Če kateri hišni posestnik ne stanuje v svoji hiši, temveč v tuji, se ga sicer ne sili, da mora iti v svojo hišo kakor se je prvotno predlagalo, pač pa, tak posestnik ne spada pod zaščito in mu hišni lastnik

stanovanje lahko odpove. Zamena stanovanj pa je dopustna samo, če na to pristane oba hišna lastnika. Teh zamenj ni treba prijaviti nobeni oblasti.

Podnajemi se smejo vršiti samo z dovoljenjem hišnega lastnika, a tudi v tem slučaju sme najemnik oddati v podnajem samo jedno sobo, v katerih slučajih naj posestnik v smislu zakona zahteva, da mu najemnik plačuje 20 do 30 odstotkov podnajemnine, katero naj posestnik določi, drugače naj mu prepove podnajem, in če najemnik po tem ne postopa, naj se to naznači stan. sodišču, ki potem po zakonitem določilu izseli najemnika in podnajemnika. Glede podnajema se je doseglo to, kar je bila naravna zahteva, da ne bo več polovica najemnikov brezplačno na račun hiš. gospodarja stanovala, izkoriščala stanovanje, kupčevala ž njim, na potrebo hiš. posestnika pa se nič ne ozirala. Vlada je uvidela, da prejšnje stanje ni moglo več nadalje obstati in je dobro vmes posegla.

Razen najemnikom nezaščitenih stanovanj in lokalov ter vsem nezaščitenim najemnikom ima lastnik pravico odpovedati zaščitenim najemnikom le, če stanovanje rabi za sebe, ali za svoje oženjene sinove ali omožene hčere, dalje tudi, če lastnik rabi večje stanovanje glede na število in prirastek rodbinskih članov, da tedaj lahko razširi svoje stanovanje, ki ga že ima v svoji hiši. Nadalje je vzrok odpovedi, če najemnik ne plača dolžne najemnine v dveh mesecih; če izkorišča najemno imovino zoper določeni najem, torej če rabi stanovanje za drug kakor najeti namen; če bi napravil stanovanje za delavnico, kuhinjo za drvarnico, ali če bi stanovanje preveč kvaril ali nemarno uporabljal. Dalje, če najemnik ali njegovi domačini ali podnajemniki nemoralno ali pohujšljivo živijo ali če dopuščajo, da živijo tako drugi, ali če s svojim ponašanjem v stanovanju ali njegovem okolišču otežuje prebivanje lastniku ali njegovim najemnikom v hiši, torej če prihaja najemnik ponoči domov in pri tem z razgrajanjem moti prebivalce v hiši, dalje tudi če se najemnik s strankami prepira, dela sovraštvo in tako dalje, končno, če najemnik žali čast ali poškoduje telo lastniku ali njegovim domačinom. To so vzroki odpovedi zaščitenim najemnikom. Te odpovedi je treba vložiti pri stan. sodišču, ki mora odpoved hitro izvršiti, katera odpoved pa tudi ni združena z velikimi stroški. Važno je pri tem, da najemniki, ki izgubijo stanovanje radi neplačila najemnine, radi tega, ker so delali škodo, živeli nemoralno, žalili gospodarja, da vsi ti najemniki po novem stan. zakonu v starih hišah ne morejo več dobiti stanovanja, kar bo gotovo ugodno vplivalo na to, da bodo najemniki upoštevali svoj položaj in se po tem ravnali. Dobro bi bilo, če bi najemniške organizacije v tem pogledu svoje ljudi primerno poučile.

Višino najemnine se določi s porazumeno s pogodbo med posestnikom in najemnikom. Pri sporazumu se lahko dogovori popolnoma poljubna najemna, torej tudi višja kakor v zakonu in to nobenega ne briga. Če pa to ni mogoče, potem se za zaščitene najemnike vzame za podlago najemna, ki se je plačala meseca julija 1914 ter se množi osnovna cena s 6 za stanovanja do 4 sob, za stanovanja nad 4 sobe pa z 9 krat, in sicer za zaščitene najemnike; to so: aktivni državni uradniki, častniki, uslužbenci, služitelji, njih vdove in rodbine, izvenzemski uradniki ali častniki, ki so zdravniki, inženjerji, zobni zdravniki, veterinarji in arhitekti in če imajo pravico do izvrševanja prakse. Upokojenec in upokojenke, vdove upokojencev in njih rodbine, razen upokojencev, ki so zdravniki, zobni zdravniki in arhitekti. Zaščiteni so dalje duševni delavci, književniki, umetniki, slikarji, pesniki, časnikarji, dalje duhovniki, vojni

invalidi in njih rodbine, vojne vdove in rodbine oseb padlih ali umrlih v vojni, če so slabega ekonomskega stanja. Daje vsi trgovci in obrtniki, ki imajo samo enega vajenca, privatni uradniki, poduradniki in nameščenci trgovskih ali delniških podjetij, ki imajo manj dohodkov kot 3000 Din mesečno. Konečno fizični delavci in delavke vseh poslov in podjetij ter njih vdove in rodbine. Če imajo pojedine osebe teh vrst razen plače še druge dohodke se najemna pri letnem dohodku preko 40.000 Din račun z 9 in preko 60.000 Din z 12, če pa imajo stanovanje preko 4. sob, se pomnoži v obeh primerih s 15. Če se računajo dohodki, se morajo vzeti prejemki vseh najemnikov ali oseb, ki z najemnikom skupaj stanujejo, odnosno spadajo v njegovo gospodarstvo. Če je najemna že sedaj višja kakor po tem zakonu, potem se ista zniža samo s pristankom hišnega lastnika.

Prazno stanovanje mora hišni gospodar prijaviti v 24 urah po izselitvi najemnika, katerih prijav pa ni treba kolekovati. Svetujemo, da hišni gospodar pri prijavi praznega stanovanja vedno že predlagata, katerega najemnika si izbere za izpraznjeno stanovanje, ker ima potem stan. sodišče samo sklepati o umestnosti hiš. gospodarja in če je ta umestna jo le odobriti. Opozoriti moramo na to, da zamore izpraznjeno stanovanje hišni posestnik predlagati samo zaščitenega najemnika, torej ne kakega trgovca, obrtnika, odvetnika itd. Nezaščiteni najemnik pa zamore stanovanje dobiti le v novih hišah ali pa v onih starih hišah odnosno stanovanjih, ki so izven zaščite. Priporočamo hišnim posestnikom, da se ravnajo po stanovanjskem zakonu, da drugače ne zapadejo visoki kazni. Končno še svetujemo, da se v slučajih, če posestnik z razsodbo stan. sodišča 1. stopnje ni zadovoljen, vsekakor pritoži na višje stan. sodišče, ki je za celo Slovenijo ustanovljeno v Zagrebu. Pritožbe je kolekovati s kolekom 20 Din. V vseh takih slučajih naj se posestniki poprej oglase v naši pisarni, ki edino zamore podati zanesljive informacije. Posestniki z dezele naj vprašajo pismeno. Tožbi za določitev najemnine ali odpoved stanovanja pa mora posestnik vedno predložiti potrdilo davčnega urada, da je plačal davek za pretečeno leto. To so najvažnejša določila novega stanovanjskega zakona, na podlagi katerega se bodo razmere med posestniki in najemniki precej spremenile. V marsikakem oziru nismo zadovoljni, toda radi tega ne smemo biti malodušni in omahovati, temveč takoj pokrepi organizacijo in iti na delo s trdnim prepričanjem, da je to zadnji stanovanjski zakon in da ni več govora o kakem prihodnjem kompromisu, na katerega bi posestniki zamogli pristati.

Govor g. Mihajla Markovića,

tajnika društva hišnih in zemljiških posestnikov v Beogradu, na konferenci vseh delegatov iz cele države, dne 15. marca 1. 1925.

Spoštovana gospoda! Društveni odbor tokrat ni hotel podati svoje kritike novega zakonskega predloga. On stoji neprestano na stališču, da niti ni treba, da bi tak predlog sploh obstal, zato Vam nismo objavili tega, kar bi morali na tem projektu grajati. V tem zakonskem projektu je toliko stvari, ki so absurde, pogrešne in nemoralne, da bi mogli v teh stvarih govoriti celi dan. Hočemo pa to razpravljati popoldne in bomo za slučaj, da ta zakon ostane, javili tudi naše pripombe, zato da bode svet videl, s kako malo pameti se v tej državi vlada. Ko smo prišli k g. ministru socijalne politike, nam

je rekel, da on ne misli, da je Salomon in da je našel definitivno rešitev stanovanjskega vprašanja, marveč da je prepričan, da bodo tudi po tem projektu zakona i posestniki i najemniki nezadovoljni. Ali rekel je: »Mi mislimo, da smo ipak naredili majhen napredek. Osvobodili smo lokale, a glede podnajema dopustili smo ga samo s privoljenjem lastnikov,« kar je on, dejal je, lastnoročno podpisal. Mi smo rekli tedaj g. ministru, da tega zakona sploh ni bilo treba predložiti. Treba je bilo to držati, kar je bila skupščina sklenila: da zakon preneha veljati dne 1. januarja 1925. Ali če se že mora predložiti, kak projekt zakona za kratek čas, tedaj je mogel g. minister, če že ni mogel zadovoljiti lastnikov in najemnikov absolutno v vsem, kar zahtevajo, zadovoljiti vsaj relativno. On je mogel od nas zahtevati žrtve gledé maksimiranja zakupnine za državne uradnike. Na to bi mogli še pristati za kak mesec. Toda v tem zakonskem projektu je še pohujšana in poostrena rekvizicija, a to se v stvari pravi odvzemati pravice privatne lastnine. V tem projektu so taka določila, ki bi jih minister absolutno ne bi smel vstaviti. Mi smo gledali, da bi z dobrimi dokazi prepričali pristojne faktorje, da so rešitve, ki jih mi predlagamo, najboljše. Zato smo se obrnili do stanovanjskih sodišč, da nam povedo število in svojstva ljudi, ki se pravdajo, da se vidi kakšni ljudje so to. Dalje smo se obrnili na stanovanjske pisarne, da nam povedo, koliko je praznih stanovanj in lokalov. — Pri tem smo doznali, da je stanovanjska kriza bolj namišljena nego pa stvarna; da je v resnici lokalov na preostajanje in na izbero, toda se je tem ljudem vzljubilo živeti zastonj, živeti na tuj račun. (Aplavz). Država sama je glede stanovanjskega vprašanja že od začetka vodila protidržavno politiko. Da je ona vodila socijalno politiko, mogla bi bila že v prvih letih po vojni osvoboditi lokale vsake omejitve, ker so se ljudje po demobilizaciji takoj lotili posla, a lokali so objekti za doseg bogastva in nikakšne potrebe ni bilo, da se v tem oziru postavlja kaka omejitev. Ako mora vsakdo imeti stanovanje, ni treba, da bi moral vsakdo imeti lokal v Knez Mihajlovi ulici. Država je garantirala nepremičnost najemnikov, in sicer tako, da so ljudje prišli na zahteve, ki jih pred vojno niso imeli. Danes hočejo ljudje z majhnimi sredstvi imeti stanovanja na Terazijah in v Knez Mihajlovi ulici. Trgovci so pri nas nekaj pooblaščen stan, ker so imeli po vojni omejene zakupnine, imeli pa so neomejene dohodke. Oni so si delali milijone na račun hišnih lastnikov, pa tudi na račun države, ker so plačujoči manjšo najemnino plačevali tudi manjši davek, a danes, ko so si nakupili milijone, smatrajo to kot neko svojo pridobljeno pravico in pravijo: Ne smete nas premakniti iz naših lokalov. Država naša je šola za nemoralnost in za hohštaperstvo. (Aplavz). Povem vam takoj, zakaj. Nekdaj se je za vse vedelo za red, vsakemu se je vedelo za mesto. Danes se nikomur ne ve za mesto, niti najemnikom niti gospodarjem. — Nekdaj je tisti, ki je imel svojo poslovnico na glavnem trgu, bil prvi trgovec v Beogradu. Ta poslovnica je predpostavljala dolgo vrsto let napornega dela, znanje svojega posla in veliko varčnost, ki je temu človeku omogočila, da nekega dne odpre štacuno na glavnem trgu. Ni se pričenjalo z glavnim trgov, ampak se je tu končalo. A danes se pričinja z glavnim trgov. Vsakdo hoče tukaj imeti svojo trgovino, pa če tudi se mora stisniti v kako vežo. Kdor nima niti 50.000 dinarjev kapitala, hoče trgovski lokal na glavnem trgu. On hoče, da naj mu bo glavni trg za reklamo in mu nudi sredstva, da drugega vara in

da pokaže, da je sposoben trgovec. Kdor hoče sedeti na glavnem trgu, mora tudi plačati po glavnem trgu. Danes so tudi trgovci imeli zborovanje, ker se smatrajo tudi oni za ekonomsko slabe.

Jaz moram ob tej priliki zlasti zameriti našim novinam. Naše novine so donesle poročilo, da so tudi trgovci zahtevali nepremičnost zakupa, pa niso z nobeno besedo podčrtale, koliko je cinizma v tej zahtevi. Niso smatrale za nujno, da bi se temu nasmehnile, pa dabi rekle: Kdo je tedaj v tej državi ekonomsko močan, ako so tudi milijonarji ekonomsko slabi? Vsi slišite vsak dan v novinah kritiko današnje vlade in današnjega režima. Pa nimajo pravice tako govoriti: nimajo potrebne moralne kvalifikacije za to, ker niso dovolj objektivne in resnicoljubne. Samo tisti, ki je iskren, ima pravico govoriti z avtoriteto. Novine morajo obstojati kot kontrola i vlade i Nar. skupščine i vsakega od nas, toda njim mora biti edini ideal — idealna resnica. Zato so imele naše novine dolžnost pripomniti, da se trgovci s tem rogajo našemu društvu, ko pravijo, da so ekonomsko slabi. Da je bilo v naši državi res neke socijalne politike, ona bi bila eno leto po demobilizaciji osvobodila lokale, a hišnim posestnikom bi bila rekla: Lokali so osvobojeni, toda zahtevamo od vas, da dajete eno tretjino svojih dohodkov za zidanje cenениh stanovanj; in na mesto da bi trgovci spravljali milijone, imeli bi siromaki danes cenena stanovanja. Naša država tega ni storila, ampak je pustila šest let vnemar. Jaz sem lastnici svojega stanovanja plačal stanarino, rekoč: Ni prav, da vi kot žena s tremi otroci plačujete visok davek, jaz pa da vam kot advokat plačam najemnino po zakonu. To ni nikaka vrlina. To je dolžan storiti vsak človek, ki se zaveda društvene solidarnosti. Z zakupa je tirala taka spekulacija, da je nastala vrsta ljudi, ki živé na tuj račun. Tu so tudi rentniki, ki žive od podzakupa. (Govornik navaja posebno kričeče slučaje take zlorabe v Beogradu, ki se gode pa tudi po vseh drugih mestih države).

Vlada ne gre iskreno za tem, da bi to stanje likvidirala, ker bi sicer ne določala, da se mora najemniku, ki odide iz stare hiše, spet najti stanovanje v stari hiši. To je circulus vitiosus. To se pravi vedno v enem krogu se vrteti, iz katerega se nikdar ne more priti, to se pravi slepo mišigrati. In vendar ima vlada pogum, spraviti to v zakon.

Mi smatramo, da moramo tokrat iti rednim putem. Zato bomo zahtevali, da se ta projekt umakne in stanovanjski zakon sploh ukine. Ako ne pristane vlada na to, bomo ji predložili to, kar se po našem prepričanju absolutno ne sme sprejeti v tem projektu.

Jaz, gospoda nimam stare hiše: rodil sem se v Beogradu v očetovi hiši; naša hiša se nikdar ni dajala v najem. Po vojni pa je bila ta hiša, ko sem se povrnil, popolnoma porušena. Neki sorodnik mi je v tujini rekel »Nikar se ne ustrašite, moram vam povedati nekaj, kar vas bo pretreslo.« »Povejte mi svobodno«, mu odgovorim. — Potem mi pravi: »Vaša hiša je porušena«. Jaz mu na to rečem: »Ako ste mi imeli samo to povedati, sem popolnoma miren, ker je laže vzdigniti novo hišo, nego pa domovino«. Naša domovina je bila tedaj propadla, a mi smo jo morali popraviti in povrniti. (Aplavz). In mi smo jo zopet povzdignili. Ko sem se vrnil v Beograd, najel sem novce in se požuril, da hišo čimprej spet povzdignem. Pa kaj je nastopilo!? Država je rekla: Oni, ki so pred 1. aprilom zgradili hišo, njih hiša se ne smatra za novo in mene je država smatrala za starega posestnika, čeprav ves svet ve,

da je bila moja hiša porušena in da sem jo za dva meseca pred 1. aprilom pozidal. V to mojo hišo so se vselili trije najemniki, beogradski bogataši. Jeden izmed njih je sezidal hišo v Dobračini ulici, ki je vredna 5 milijonov dinarjev. Ta gospoda se je vselila v mojo hišo s svojimi družinami in poklicali neko šiviljo iz Kragujevaca, ki jim je plačala za eno sobo 1000 Din, dočim so oni meni plačali samo 600 Din. Nisem smel pa vseliti niti svoje sestre. Hoteli so znižati še to najemščino na 300 Din, in niso hoteli več plačevati najemščine meni, nego so jo polagali pri občini s pogojem. Ker jaz najemščine nisem prejel, sem sodišču naznanil, da mi niti groša stanarine ne plačajo. In sodišče je ugodilo meni in tako se mi je po treh letih posrečilo vreči jih iz hiše. Tedaj je pa ta gospoda najbrže plačala nekaj tisočakov listu »Balkan«, da je donesel tri velike članke proti meni in mojemu nepravilnemu ravnanju pod naslovom »Nasilje v Ime zakona«. Iz tega se vidi, v koliki meri se je začela celo naša družba kvariti. Mi nimamo zaščite niti pri vladi, niti pri javnem mnenju, ker gleda vsakdo le na svoj osebni interes. Zato se nam tako godi in se bo godilo še težje. Jaz sem potem očetovsko hišo prodal nekemu Židu. To je hiša, v kateri sem se narodil in kjer je moj oče umrl. Jaz bi je nikdar ne bil prodal za noben denar, pa sem jo vendar prodal zato, ker če jaz nisem gospodar v tej hiši, potem je ne potrebujem. Je še dosti hujših slučajev, ker so ljudje, ki so že več pretrpeli kakor jaz.

Jaz sem vas prilično utrudil s svojim govorom. Mi bomo še dalje vodili račun, kaj bode vlada, ozir. minister soc. politike počel glede stanovanjskega vprašanja in bomo po tem uravnavali svoje držanje, vas pa prosimo, kadar vas pozovemo na kako akcijo, da smo mi vse storili, kar treba, da smo šli do skrajnih mej, da olajšamo tej državi njen današnji položaj. Mi smo se ponudili, da v tem vprašanju sodelujemo z vlado in da ji vse gotovo podnesemo. Mi smo bili pa pozvani, da za en dan predložimo naše pripombe k sedanjemu projektu. Lepo je gospod iz Ljubljane pripomnil, da se take stvari ne izdelujejo v enem dnevu ali mi smo ipak izdelali v dveh dneh naše pripombe. To je vse tako neiskreno, da se od takega dela ne more pričakovati povoljnega rezultata. Mi bomo pa ipak še dalje vršili svojo dolžnost in vas prosimo, da verujete, da delamo v interesu vseh in v interesu naše trpeče države. Jaz sem konstatiral, da so gospe mnogo aktivnejše in gorečnejše za to vprašanje nego moški. Morda za to, ker imajo moški še mnoge druge posle in skrbi, morda pa tudi zato, ker smo mi že navajeni, da se v tej državi vse mogoče in nemoogoče dogaja in se zdi, da že nismo sploh več zmožni na kaj reagirati. Nekoč mi je na Francoskem rekel neki gospod: »Vi ne morete z ničim začuditi kakega Kineza. Ta prav na nič ne reagira. V Kini se vse mogoče dogaja.« Ne dajmo, gospoda, da ta naša država postane Kina, ona se vse bolj približuje temu tipu. Ne dajmo, v kolikor to zavisí od nas, marveč žigosajmo vsako nezakonito in nepošteno akcijo. Ako bomo složni, verujete, da to nekaj velja! Danes so trgovci najmočnejši v tej državi, a to je zato, ker so organizirani in složni, in jaz jih radi tega spoštujem. Kakor sem jih obsodil glede tega našega vprašanja, takisto jim čestitam, da so zapopadli vrednost organizacije in potrebo skupnega dela, kedar gre za interese njihovega stanu. Tudi nam je treba delati tako, to tembolj, ko ne branimo samo interesov svojega stanu, nego tudi interese naše države! (Ploskanje).

Vabilo

rednemu občnemu zboru

delegatov Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani,

ki se vrši

v nedeljo, dne 21. junija 1925 ob 2. uri popoldne v restavracijskih prostorih hotela »Union« v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Odobrenje poslovnega poročila v preteklem letu.
2. Odobrenje računa v preteklem letu.
3. Določitev letnega doneska za zvezina društva.
4. Konstituiranje Zveznega odbora.
5. Sklepanje o predlogih zveznega odbora ali odposlancev.
6. Poročilo o novem stanovanjskem zakonu.
7. Razprava o davčni reformi, zlasti o hišno-najemninskem davku.
8. Poročilo o neznosnih davčnih bremenih v Sloveniji ter odobrenje resolucij proti previsoki davčni obremenitvi hišne posesti.
9. Določitev kraja prihodnjega občnega zbora.
10. Izdajanje društvenega glasila »Moj dom«.
11. Razširitev in podkrepitev društvene organizacije.
12. Obrestna mera za hipotekarna posojila in ustanovitev lastnega denarnega zavoda.
13. Slučajnosti.

V smislu § 5 društvenih pravil ima vsako včlanjeno društvo za vsakih 50 društvenih članov na občni zbor odposlati po enega delegata. Katera društva radi oddaljenosti ali prevelikih potnih stroškov ne morejo poslati toliko delegatov, naj pride od vsakega društva vsaj eden odposlanec, od večjih pa po dva. Kraji, kjer društva formalno še ne obstoje, naj tudi odpošljejo svoje zastopnike.

Sigurna udeležba vseh delegatov pa je potrebna, da pokažemo moč naše organizacije, napravimo program za delo v prihodnosti ter da odločno sklepamo proti previsoki davčni obremenitvi in neznosnim davčnim razmeram v Sloveniji.

Dopoldne isti dan se vrši ob 10. uri v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani velik protestni shod naše Zveze sporazumno z drugimi pridobitnimi organizacijami proti previsokim davkom v Sloveniji, katerega shoda naj se gotovo udeleže vsi delegati, ki naj pripeljejo s seboj še veliko število drugih posestnikov iz vašega kraja.

Da bode zastopano vsako društvo in vsak večji kraj, pričakuje gotovo

društveni odbor

Razno.

Višje stanovanjsko sodišče v Zagrebu. V smislu stanovanjskega zakona je ustanovljeno v Zagrebu višje stanovanjsko sodišče, ki ima presoati prizive proti razsodbam stanovanjskih sodišč I. stopnje. Pri tem višjem sodišču je postavljen poseben senat za Slovenijo, ki je sestavljen sledeče: svetnik banskega stola dr. Srečko Trohar kot predsednik ter vladni tajnik Adalbert Stimac in tajnik stola sedmorice Vinko Strasser kot člana.

Stanovanjsko sodišče v Ljubljani: Za predsednika / stanovanjskega sodišča za Ljubljano in vso sresko poglavarstvo (okrajno glavarstvo) je imenovan veliki župan dr. Vilko Baltič, za njegovega namestnika višji komisar dr. Anton Mrak, za sodnike sodni svetnik dr. Alojzij Gradnik ter okrajni glavar Miroslav Senekovič, za njuna namestnika vladni svetnik dr. Anton Mencinger ter šef odseka poštne direkcije dr. Janko Lebar. Sodišče posluje v prostorih prejšnjega invalidskega odseka v št. Peterski vojašnici v Lipičevi ulici. Za pisarniškega šefa je postavljen Karl Sinkovec, sodni višji oficijal v p. Stranke se opozarjajo, da je edino pisarniški šef upravičen sprejemati prijave, pošto, voditi pregled izpraznjenih stanovanj in dajati strankam pojasnila in da se morajo zategadelj v vseh navedenih primerih obratiti nanj. Z ozirom na to veliki župan, njegov namestnik kakor sodniki nikakor ne morejo sprejemati strank v stanovanjskih zadevah. Ravno tako je osebna intervencija po kakih zastopnikih pri višjem stanovanjskem sodišču v Zagrebu popolnoma nemogoča.

Stanovanjsko sodišče v Celju: Predsednik vladni svetnik dr. Žužek, namestnik pol. svetn. Senekovič, sodnika: sodni

svetn. Valentin Levičnik in dr. pravdn. namestnik dr. Ivan Likar; namestnika sta sodni svetn. dr. Ivan Premšhak in veleindustrialec Robert Diehl.

Stanovanjsko sodišče v Brežicah: predsednik sreski poglavar dr. A. Gregorin, namestnik dr. Ivan Vidmar, sodnika Josip Kolšek in I. Lichtenecker, namestnika Matija Filipčič in Janko Vizjak.

Stanovanjsko sodišče v Kamniku: predsednik vladni svetnik dr. Ogrin, namestnik okrajni glavar Kette, sodnika: dvorna svetnika dr. Julij Polec in dr. Ivo Šubelj.

Knjižica »Zakon o stanovanjih« se dobi v pisarni Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov v Ljubljani ter stane 8 Din. Posestniki iz dežele naj naročajo isto po dopisnici, na kar se jim priloži za plačilo položnica. Knjižica je prepotrebna vsakemu posestniku in naj se jo brez odloga naroči.

Hišna popravila in povišanje najemnin: Zvedeli smo za več slučajev, da nekateri hišni posestniki ne nameravajo povišati po novem stanovanjskem zakonu dopustne najemnine, temveč so se z najemniki pogodili, da jim bodo prispevali za popravila. Ker bi s tem ne bile pravilno urejene najemnine in bi bili hišni po-

sestniki pri kakem novem povišanju lahko s tem izdatno oškodovani, jim moramo to odločno odsvetovati, to tem bolj, ker so popravila hiš ravno tako podvržena hišno najemninskemu davku, jih je treba v napovedi za hišno najemninski davek vpisati kot prejeta plačila, v nasprotnem slučaju zna finančna oblast proti posestniku postopati v smislu obstoječih predpisov, s čemur bi lahko posestnik zapadel veliki kazni. **Odločno priporočamo**, da se hišni posetniki ne podajo na take ponudbe od strani najemnikov, s čemur jih hočejo navezati na nizko najemnino in neodpovedljivost stanovanj. Kedor bi se bil že v tem smislu pogodil, naj to v lastnem interesu takoj prekliče.

Tiskovine za povišanje najemnin, kakor tudi za odpoved stanovanj je založila Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov ter se dobe pri njej proti povračilu stroškov od prihodnjega tedna v društveni pisarni. Posestniki na deželi naj naroče pismeno ali jih dobe pri ondotnem društvu, ki jih bo naročilo večje število. Naročitev tiskovin je radi prihranitev nepotrebnih stroškov zelo priporočljiva in za hitro rešitev zadeva neobhodno potrebna. Izpolnitev prošnje prevzame tudi naša pisarna.

Tehn. ing.

dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer in mestni stavbenik.

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za visoke stavbe, arhitekturo, vodne, betonske in železobetonske zgradbe.

Ljubljana, Na Mirju. Projektiranje ter izvršitev vseh stavb po najkvalitetnejših pogojih.

Vsem cenjenim hišnim posestnikom v Mariboru in okolici se najuljudneje priporoča

Ferdinand Ferš

pokrivaški mojster

STUDENCI pri MARIBORU,
Cankarjeva ulica 9.

za vsa popravila opekinih, škrljastih in lepenkinih streh.

Proračuni gratis.

Konkurenčne cene.

Točna in solidna postrežba.

V vseh specializiranih trgovinah se dobi

JOHAN

najboljši pridelatek hrani!

Renomirana tvrdka

JOSIP JUGpleskar in ličar
v Ljubljani,
Rimska cesta št. 16

se priporoča gg. hišnim posestnikom za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvrši po zmerni ceni in v najkrajšem času.

Oddelek za sobo- in črkoslikarstvo:
Moste-Ljubljana, Zaloška cesta št. 67.**Lovro Pičman**

Stavbeno in galanterijsko kleparstvo, kritje lesno-cementnih streh, prevzema se vsa v to stroko spadajoča dela koncesionirano vodovodno inštalacijsko podjetje, izvrševanje vsakovrstnih toplih kopalnih naprav. Napeljava strelovodov.

Ljubljana
Streliška ulica 29

Telefon št. 911.

Kavarna in gostilna
„LEON“

Ljubljana, Kolodvorska št. 29

se priporoča zlasti potnikom z dežele, ki prihajajo s prvim vlakom, oziroma odhajajo z večernim vlakom osobito lovcom in hribolazcem. — Izvrstna vina. — Izborna kuhinja. Prijetna zabava. Točna postrežba. Zmerne cene.

Z velespoštovanjem

Fani in Leon Pogačnik

Vodovodni instalater,
klepar in krovec

zaloga škrlc (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta številka 8

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.**Dunajska cesta (v lastni palači)**

Ustanovljena 1900

Delniška glavnica in rezervni zakladi okrog Din 60,000.000.

Čekovni rač. št. 10.509. — Brzjav. naslov: Banka Ljubljana. — Telef. št. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, ter agencija Logatec.